

Situació laboral de les persones joves a Catalunya

1r trimestre de 2017

Informe elaborat a partir de les darreres dades de l'Enquesta de Població Activa

Observatori Català de la Joventut

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
Direcció General de Joventut

Presentació

Aquest informe recull els principals resultats de les darreres dades de l'Enquesta de població activa (EPA) sobre la situació laboral de les persones joves. També ofereix informació sobre els estudis i l'emancipació dels joves i les joves. L'informe compara sistemàticament la situació de la població juvenil amb l'adulta i, quan les dades ho permeten, analitza les diferències dins del grup de joves.

Les dades són generades per l'Idescat a petició de l'Observatori Català de la Joventut i fan referència a la població de 16 a 29 anys, d'acord amb la definició de joventut que fa la Llei 33/2010, de polítiques de joventut. La informació disponible en aquest document és, doncs, inèdita i ofereix una visió sobre la situació laboral del conjunt de la població jove.

Observatori Català de la Joventut

Sumari

1. Aspectes destacats
2. Situació d'activitat
3. Ocupació
4. Atur
5. Estudis en curs
6. Emancipació

1. Aspectes destacats

Situació d'activitat

- **La taxa d'activitat juvenil augmenta degut a la millora de l'economia.** Durant la crisi, la taxa d'activitat juvenil ha caigut gairebé 15 punts i s'ha situat per sota de la de les persones de més de 29 anys. No obstant això, a partir de 2015 la taxa d'activitat durant el 1r trimestre ha augmentat amb força de manera sostinguda. Si el 2014 se situava en el 39,7% de la població jove, el 2017 s'ha situat en el 44,9%. L'augment interanual de la taxa d'activitat ha estat d'un 2,6%.
- **Un 44,9% de joves estan ocupats i un 14% està a l'atur** (coeficient d'atur juvenil).
- **Les persones inactives que no estudien són el 5% del col·lectiu jove.**

Ocupació

- **Es manté amb força el creixement de l'ocupació juvenil.** En concret, aquest trimestre hi ha 30.400 persones joves ocupades més que fa un any i 22.400 més respecte el trimestre anterior. La taxa d'ocupació juvenil se situa en el 44,9%. Malgrat això, la taxa d'ocupació juvenil se situa 20 punts per sota respecte el primer trimestre de 2007. Tot i això, en els darrers anys la taxa d'ocupació ha crescut un 2,6%.
- **El sector de serveis és el que està liderant la creació d'ocupació.** Aquest sector ha passat d'ocupar el 64,2% de les persones joves el 2007 al 83,1% el 2017. Respecte el primer trimestre de l'any passat el pes de l'ocupació jove en el sector serveis també ha crescut (del 81,1% al 83,1%). Aquest sector està absorbint part de la població jove poc qualificada directament afectada per l'impacte de la crisi sobre la construcció i la indústria: les persones ocupades en restauració, serveis personals o vendes són les que han crescut més en el recent augment de l'ocupació. En el darrer any, aquest tipus d'ocupacions han passat de representar el 29,7% de les ocupacions juvenils al 34,4%; el 2007 representaven el 15,1%.
- **La creació d'ocupació està lligada a un increment destacable de la temporalitat.** Tot i que semblava que l'increment de la temporalitat es podia circumscriure a l'escassa creació d'ocupació durant els moments més durs de la crisi, l'augment de l'ocupació actual també s'està fent a partir de la contractació temporal. Del primer trimestre de 2015 al primer de 2017 els contractes temporals entre la població jove assalariada han passat del 40,5% al 48,1%.

Atur

- **L'atur disminueix en un context d'increment de l'activitat.** A diferència d'altres moments passats en què la disminució de la taxa d'atur estava vinculada a un descens de l'activitat, en aquest trimestre la disminució de l'atur s'explica per un augment de l'ocupació, que és superior a l'augment de l'activitat que també s'ha produït.
- **La taxa d'atur entre el col·lectiu de 16 a 29 anys se situa en el 23,7%**, un 4,1% menys que fa un any. En el tram d'edat de 16 a 24 anys la taxa d'atur és del 32%.

- En xifres absolutes, a Catalunya hi ha **143.700 joves a l'atur**, 22.400 persones menys que fa un any.
- **El diferencial amb la població de més de 29 anys és de més del 10%**. Tot i que la recuperació ja ha arribat al col·lectiu jove, l'atur entre aquest col·lectiu segueix sent força més alt que entre el de més edat.
- **L'atur afecta més als joves sense estudis postobligatoris** (41,3%), als **més joves** (51,9% als menors de 20 anys), als **nois** (25,7%) i als **estrangers** (35,1%).
- **La cobertura de la prestació per desocupació d'atur entre els joves és del 10,6%**, gairebé la meitat que el mateix trimestre de 2007 (19,9%).

Estudis en curs

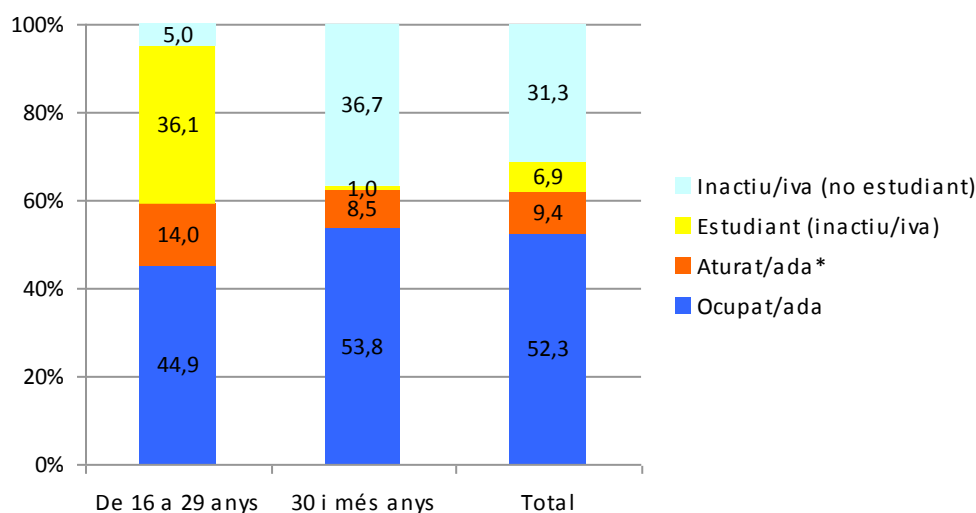
- **El 52,1% de les persones joves estudien**. Del 2010 al 2017, la proporció de joves que estudien ha passat del 43,5% al 52,1%. Semblava que amb els inicis de la recuperació econòmica aquesta tendència s'aturava, però el primer trimestre de 2017 la proporció de joves que estudien ha tornat a pujar.

Emancipació

- **La millora de l'ocupació encara no afecta la taxa d'emancipació**. L'emancipació ha sofert una forta baixada coincidint amb la crisi econòmica i tot i la millorar de l'ocupació encara no es detecten indicis de recuperació i continua caient. El primer trimestre de 2017 se situa en el 23,1%.

2. Situació d'activitat

Situació d'activitat segons grup d'edat (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017

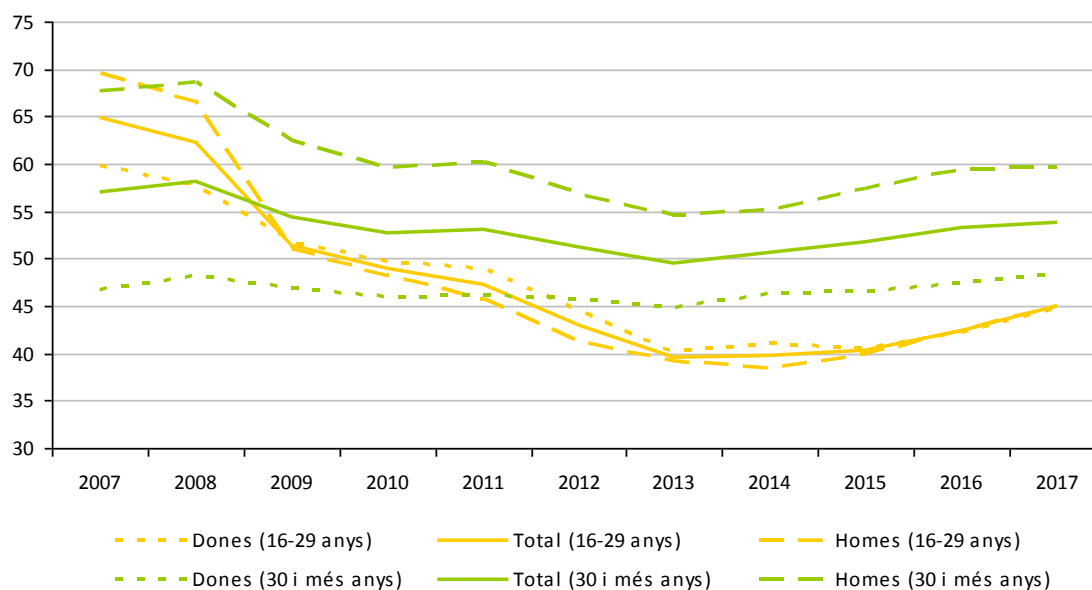

* Coeficient d'atur

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Les persones joves que treballen representen un 44,9% del total. Sumades a les que estan a l'atur, fan que la taxa d'activitat juvenil se situï en el 58,9%.
- El gràfic també indica el *coeficient d'atur juvenil*, un 14%, que representa el percentatge de població jove aturada respecte el total de la població. Per la població de més de 29 anys aquesta dada és del 8,5%.
- El percentatge de joves que només estudien (estudiants inactius) se situa en el 36,1%. Al gràfic, els individus que estudien i treballen simultàniament estan inclosos dins del grup d'ocupats i ocupades. Si tenim en compte també els estudiants actius, el percentatge de joves que estudien puja fins al 52,2%.
- Només el 5% de les persones joves estan en situació d'inactivitat laboral i no estudien, proporció que arriba al 36,7% de les persones de més de 29 anys (entre les que s'inclouen les persones jubilades).

**Taxa d'activitat segons grup d'edat (%).
Catalunya, 2007-2017 (1r trimestre)**

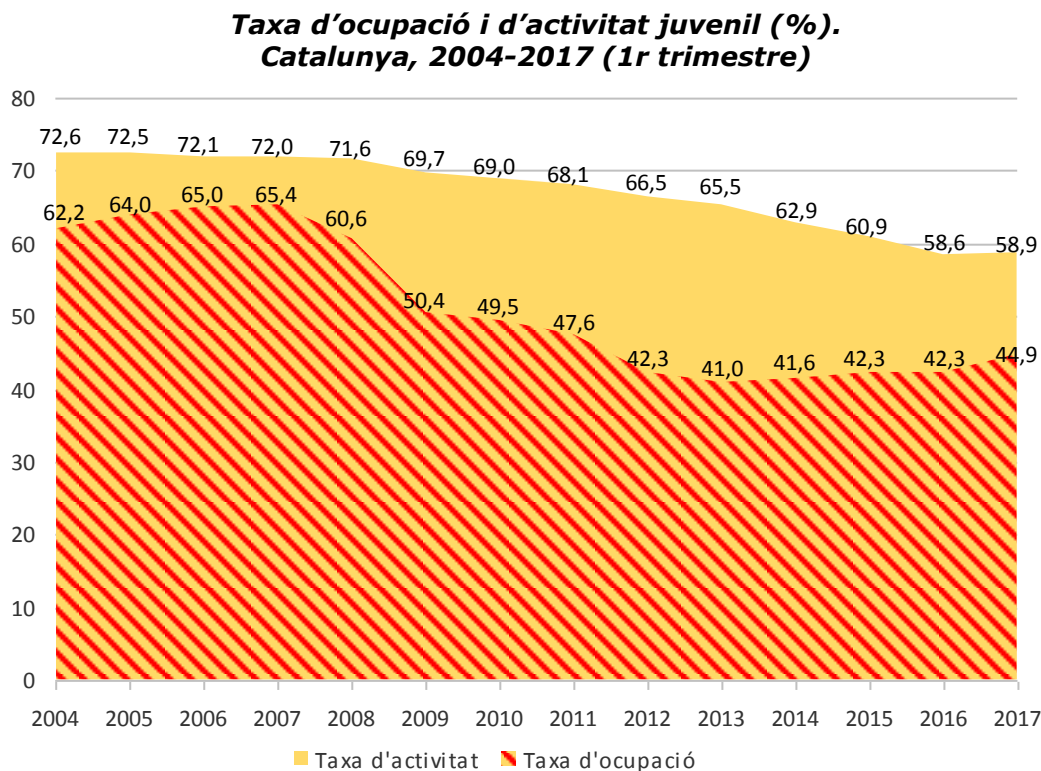

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Un dels impactes més destacats de la crisi havia estat la dràstica reducció de la taxa d'activitat entre la població jove. Les dificultats per accedir a una feina van provocar que molts joves retardessin l'entrada al mercat laboral allargant els estudis o que deixessin de buscar feina. De fet, el descens de la taxa d'activitat era un dels motius que explicaven la reducció de la taxa d'atur experimentada en els darrers anys.
- No obstant això, a partir de 2015 la taxa d'activitat durant el 1r trimestre ha augmentat amb força de manera sostinguda. Si el 2014 se situava en el 39,7% de la població jove, el 2017 s'ha situat en el 44,9%. L'augment interanual de la taxa d'activitat ha estat d'un 2,6%.
- La crisi havia afectat de manera especial sectors del mercat de treball altament masculinitzats i això havia provocat una situació inèdita: que la taxa d'activitat de les noies fos més alta que la dels nois. La incipient recuperació econòmica ha provocat que la situació s'hagi capgirat de nou i la taxa d'activitat dels nois (45,1%) ja superi la de les noies (44,9%).
- La taxa d'activitat entre la població de més de 29 anys només va baixar del 50% el 2013 (49,5%), però sempre ha estat més alta que la de la població jove i actualment se situa en el 53,8%, 10 punts per sobre de la juvenil. En aquest col·lectiu, però, la taxa masculina sempre s'ha mantingut per sobre de la femenina.

3. Ocupació

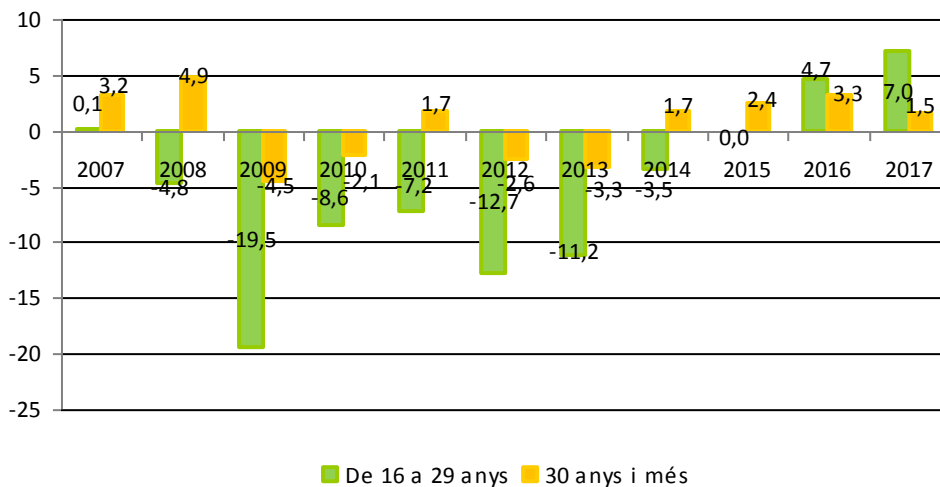
Evolució de l'ocupació

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La taxa d'ocupació indica la proporció de persones ocupades respecte el total de la població. En aquest primer trimestre de 2017 la taxa d'ocupació juvenil se situa en el 44,9%. Això suposa un augment d'un 2,6% respecte fa un any. La taxa d'ocupació en el primer trimestre ha crescut ininterrompudament des de 2013 i el darrer any s'ha produït l'augment més destacat.
- En xifres absolutes, des del primer trimestre de l'any passat s'han creat uns 30.400 llocs de treball ocupats per joves.
- No obstant això, la taxa d'ocupació juvenil encara es manté lluny del 65,4% al qual s'havia arribat el 2007, abans de l'esclat de la crisi econòmica.
- El gràfic també permet comparar la taxa d'ocupació amb la d'activitat. L'espai que hi ha entre les dues taxes recull la població aturada. El gràfic dona una idea de com el descens de la taxa d'activitat ha fet que durant els anys de crisi l'atur juvenil hagi estat menys elevat del que hauria estat si s'haguessin mantingut els nivells d'activitat del 2007. No obstant això, en el darrer any la taxa d'ocupació ha crescut més que la taxa d'activitat.

**Variació interanual de la població ocupada segons grup d'edat (%).
Catalunya, 2007-2017 (1r trimestre)**

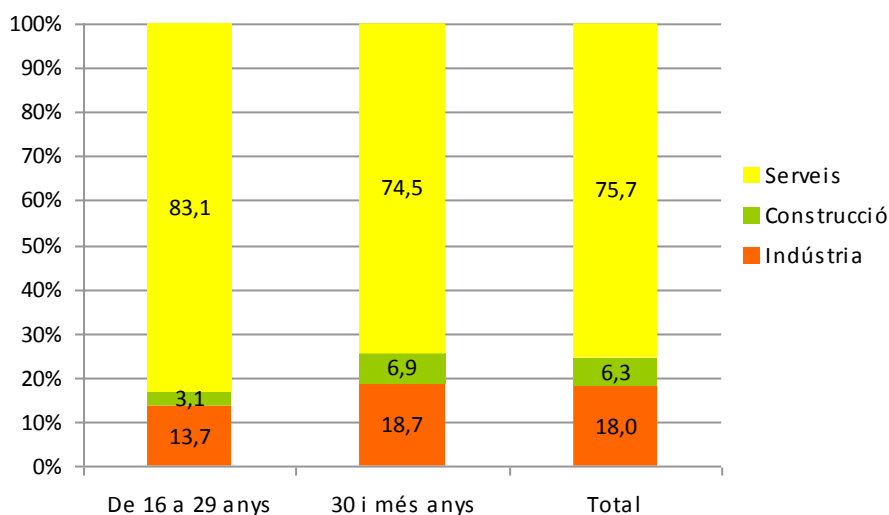

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El gràfic de variació interanual de la població ocupada mostra el ritme de creació o destrucció d'ocupació d'un any respecte l'anterior. A diferència de la taxa d'ocupació, aquestes dades mesuren la creació o destrucció d'ocupació en termes absoluts. Per això, en la interpretació d'aquestes dades cal tenir en compte un factor demogràfic: des de fa anys la població de 16 a 29 anys disminueix (aproximadament un 15% des del 2007), això fa que part de la reducció del nombre de llocs de treball ocupats per joves no hagi estat deguda només a l'impacte de la crisi sinó al simple fet que hi ha menys individus en aquest tram d'edat.
- El gràfic mostra un destacat increment de la variació interanual de l'ocupació, que creix un 7% entre la població juvenil. Aquest augment és molt superior al de la població de més de 29 anys (1,5%). El 2014, la recuperació de l'ocupació havia començat entre la població de més edat però entre el col·lectiu jove encara es perdien llocs de treball; aquesta tendència es va estabilitzar (0%) el 2015, i en els darrers dos anys s'ha produït un augment important dels llocs de treball ocupats per joves. Concretament, entre el primer trimestre de 2016 i de 2017 hi ha 31.400 joves ocupats més.
- Malgrat aquesta recent tendència de creació d'ocupació juvenil, des de l'any 2007 els llocs de treball ocupats per joves s'han reduït gairebé a la meitat (un 45,9%), passant de 839.000 a 462.300 (una reducció del 44,9%); tot i que cal tenir en compte que la població de 16 a 29 anys ha passat d'1.307.400 joves a 1.029.300 joves (una reducció del 21,3%).

Característiques de l'ocupació

Sector d'activitat¹ segons grup d'edat (%). Catalunya, 1r trimestre de 2017

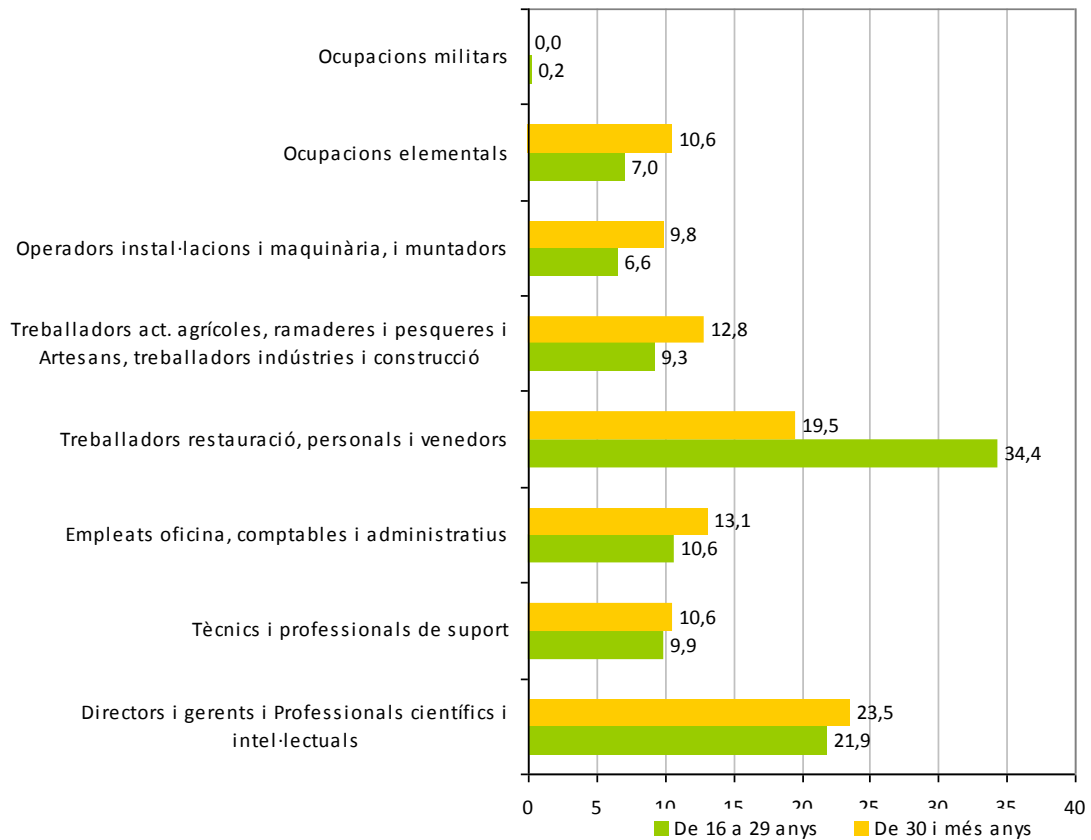

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Els serveis són el sector d'activitat que acumula el volum més important de la força laboral a Catalunya. Un 83,1% de joves ocupats ho estan en aquest sector. Aquesta proporció és inferior en el cas de les persones de més de 29 anys (74,5%). En canvi, en el sector de la indústria i la construcció passa el contrari.
- Respecte el 2007, el sector serveis ha incrementat el seu pes relatiu gràcies a la destrucció d'ocupació juvenil en el sector de la construcció i, en menor mesura, de l'industrial. Concretament, el 2007 el 14,7% i el 21,1% de les persones ocupades treballaven en la construcció i la indústria, respectivament (sumats, el 35,8%). Al 2017, la proporció total ha caigut fins al 16,8%: el 3,1% de les persones joves ocupades treballen en la construcció i el 13,7% en la indústria.
- La recent recuperació de l'ocupació juvenil s'ha concentrat en el sector serveis, que del 2007 al 2017 ha passat d'ocupar el 64,2% de les persones joves al 83,1%. Respecte el primer trimestre de l'any passat el pes de l'ocupació jove en el sector serveis també ha crescut (del 81,1% al 83,1%).

¹ No s'ha inclòs la població ocupada en el sector agrari per falta de mostra.

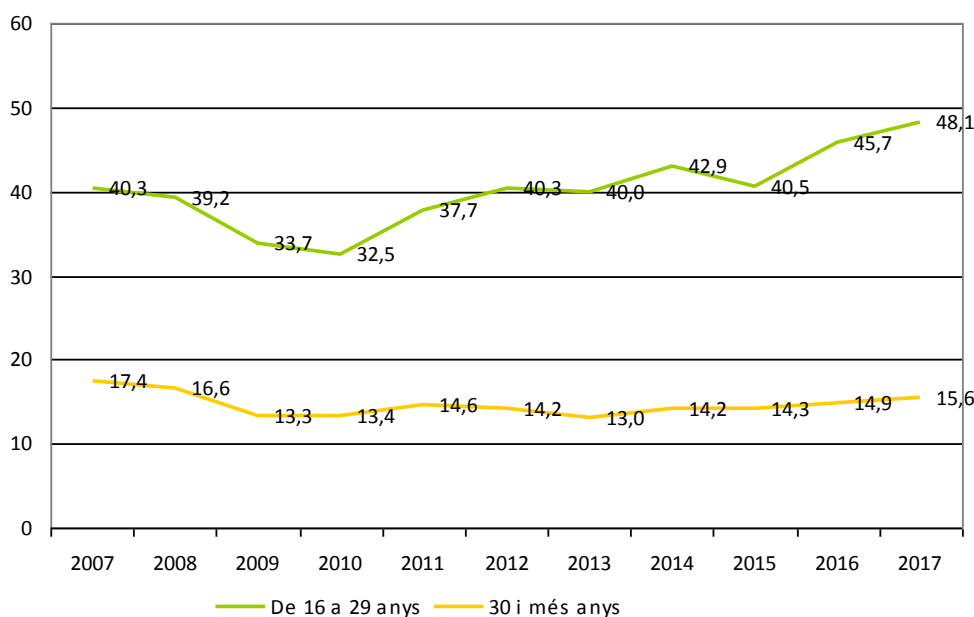
**Qualificació de l'ocupació (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El gràfic mostra una comparació de l'estructura de qualificacions de les ocupacions de les persones de 16 a 29 anys i de les de 30 anys i més.
- La diferència més gran entre joves i adults la trobem en les feines del sector serveis de baixa qualificació com els treballadors de restauració, serveis personals o vendes. Aquest tipus d'ocupacions són les que han crescut més en el recent augment de l'ocupació. De fet, en el darrer any aquest tipus d'ocupacions han passat de representar el 29,7% de les ocupacions juvenils al 34,4%; el 2007 representaven el 15,1% de les ocupacions juvenils. Així doncs, una part de la recuperació de l'ocupació juvenil es produeix en feines de baixa qualificació del sector serveis, que han passat a cobrir part del buit deixat per les feines de baixa qualificació en la construcció destruïdes per l'esclat de la bombolla immobiliària.

Taxa de temporalitat entre la població ocupada assalariada segons grup d'edat (%). Catalunya, 2007-2017 (1r trimestre)

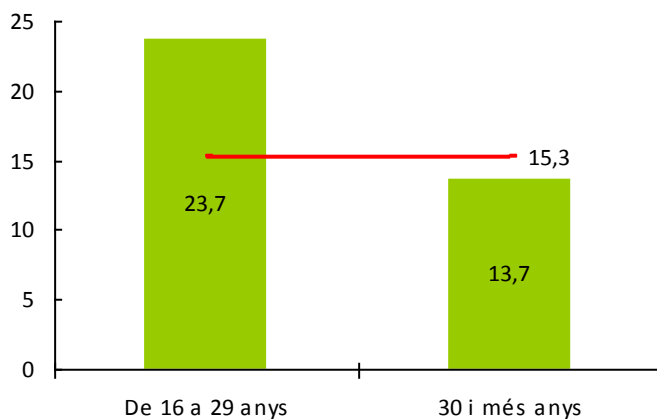
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- L'inici de la crisi econòmica va incidir especialment en les persones joves amb contractes temporals, que quan vencien no eren renovats i passaven a l'atur. Per això la taxa de temporalitat va disminuir durant els primers anys de la crisi fins a un mínim del 32,5% el 2010.
- A partir de 2011, encara que es creés poca ocupació, la que es creava era de caire temporal. Per aquest motiu la taxa de temporalitat augmenta encara que també ho faci l'atur.
- Tot i això, quan a partir de 2013 la taxa d'atur (com es veurà en la secció següent arriba a un màxim i començar a baixar, la taxa de temporalitat (amb l'excepció de l'any 2015) torna a créixer. Del primer trimestre de 2015 al primer de 2017 els contractes temporals entre la població jove assalariada han passat del 40,5% al 48,1%.
- La temporalitat és un problema genuïnament juvenil, ja que la taxa de temporalitat entre la població de més de 29 anys s'ha mantingut estable durant la crisi i actualment se situa al 15,6%, tres cops menys que la temporalitat juvenil.

4. Atur

Taxa d'atur

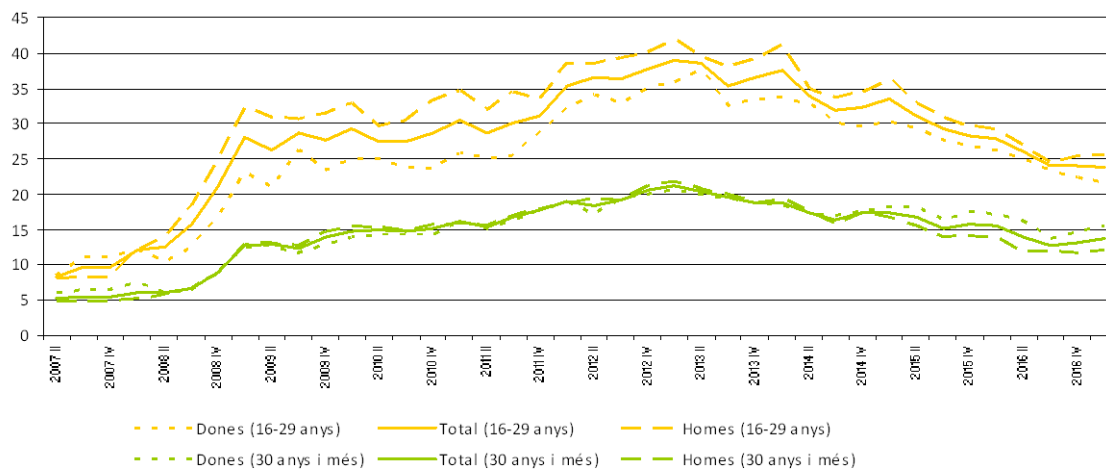
**Taxa d'atur segons grup d'edat (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El primer trimestre de 2017 la taxa d'atur entre el col·lectiu de 16 a 29 anys se situa en el 23,7%.
- En xifres absolutes, a Catalunya hi ha 143.700 joves a l'atur.
- La taxa d'atur entre les persones de més de 29 anys és del 13,7%; i pel global de la població és del 15,3%.
- En el tram d'edat de 16 a 24 anys la taxa d'atur és del 32%.

**Evolució trimestral de la taxa d'atur segons grup d'edat, per sexe (%).
Catalunya, 2007-2017**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

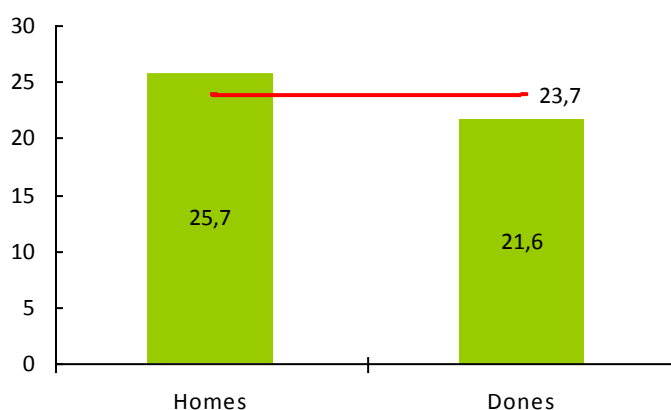
- La taxa d'atur juvenil interanual s'ha reduït un destacable 4,1% respecte la dada de fa un any. Respecte el trimestre passat l'atur disminueix en 0,3 punts.

- En xifres absolutes, respecte fa un any hi ha 22.400 persones joves menys en situació d'atur.
- Com s'ha comentat anteriorment, i a diferència d'altres moments passats en què la disminució de la taxa d'atur estava vinculada a un descens de l'activitat, en aquest primer trimestre la caiguda de la taxa d'atur és deguda a un augment de l'ocupació, que ha absorbit i superat l'augment de l'activitat que també s'ha produït.
- En el gràfic també es veu de forma molt clara com, en termes d'atur, la crisi ha tingut un impacte molt més intens sobre les persones joves que sobre les de més de 29 anys.

El perfil de la persona jove aturada

Al llarg de tot el període de crisi, l'atur ha tingut més impacte entre els homes, en els trams d'edat més joves, els que tenen un nivell formatiu inferior i entre la població estrangera. Amb la disminució de la taxa d'atur, aquestes diferències s'han moderant.

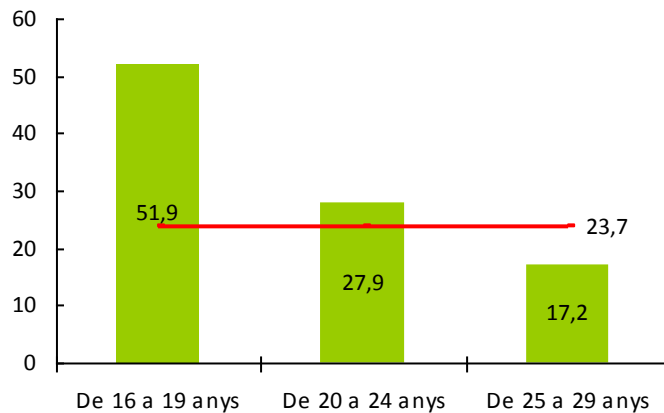
Taxa d'atur juvenil segons sexe (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Durant la crisi, i per primera vegada, l'atur juvenil masculí ha superat al femení. El manteniment d'aquestes diferències al llarg de tot el període de crisi ha posat de manifest que el nivell educatiu més alt de les noies ha contribuït a que hagin pogut resistir més bé la destrucció d'ocupació; no obstant això, aquesta menor afectació de l'atur entre les noies també està molt relacionat amb el fet que la crisi ha incidit especialment en sectors de l'economia molt masculinitzats. El segon trimestre de 2009 es va arribar a un diferencial màxim del 9,8%.
- Tot i que l'atur dels homes joves segueix sent superior, amb la recuperació de l'ocupació, les diferències han tendit a reduir-se. El tercer trimestre de 2016 la diferència es va situar en l'1,1%, però en aquest trimestre de 2017 ha tornat a créixer i s'ha situat en el 4,4%. El fet que l'ocupació creixi en el sector serveis i que la construcció i, en menor mesura la indústria, continuïn generant poca ocupació, facilita el manteniment d'aquestes diferències.

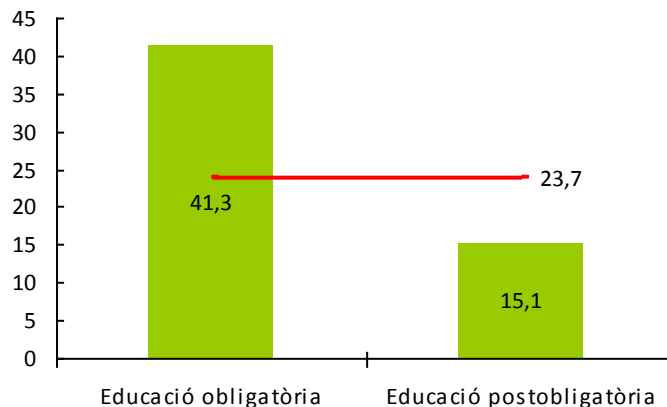
Taxa d'atur juvenil segons grups d'edat (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Del grup de joves actius de 16 a 19 anys el 51,9% està buscant feina: l'atur afecta amb més força als més joves. Tot i que en aquestes edats és on hi ha menys població activa, cal destacar que el que ha esdevingut realment complicat durant la crisi i es manté vigent és trobar una primera feina, especialment entre les persones joves que deixen els estudis aviat.
- Entre les persones joves de més edat, la taxa d'atur (17,2%) ja s'apropa a la de les persones de més de 29 anys (13,7%).

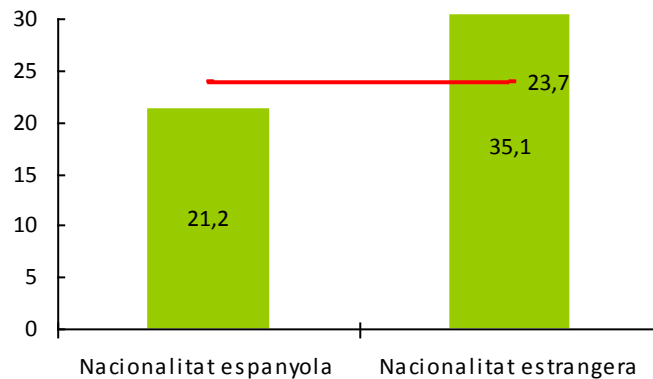
Taxa d'atur juvenil segons nivell educatiu (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Des de l'inici de la crisi, l'atur ha afectat més a les persones joves amb menys estudis: la taxa entre els joves que només tenen estudis obligatoris és més de 25 punts superior a la dels joves amb educació postobligatòria.
- L'educació és, doncs, un element clau per tenir una posició relativament més segura al mercat laboral, tant en períodes de crisi com en la incipient recuperació vigent. Com s'ha comentat anteriorment, el fet que determinats sectors de l'economia requereixin poca qualificació està directament relacionat amb aquesta circumstància.

**Taxa d'atur juvenil segons nacionalitat (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017**

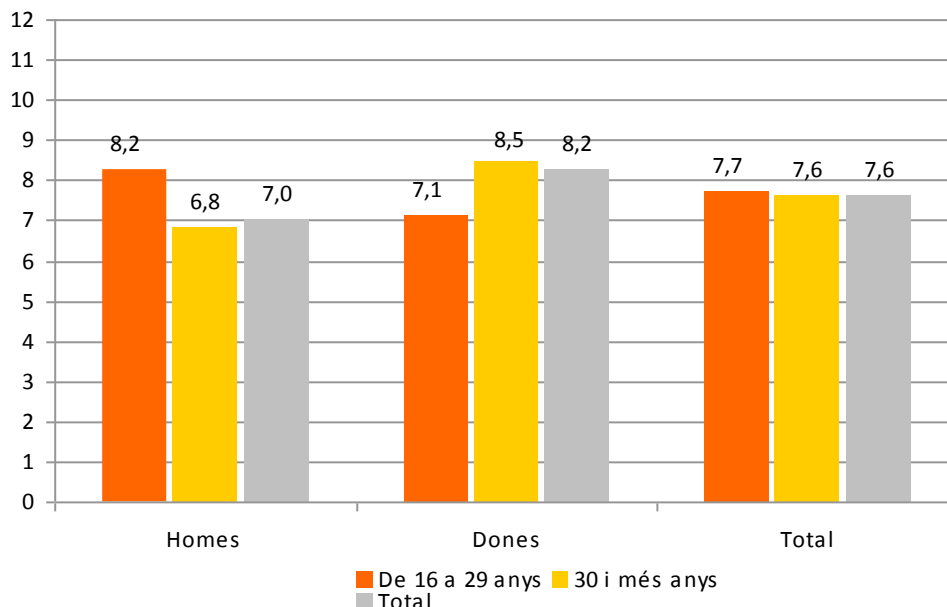

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Igualment, la població estrangera també és un dels sectors socials més afectats per l'atur. Malgrat això, en els últims trimestres la taxa d'atur entre els estrangers ha disminuït amb força. Aquesta baixada es veu afavorida pel fet que una part important de la població estrangera ha abandonat el país, especialment aquella que tenia més dificultats de trobar feina.

Atur i risc d'exclusió

**Atur de llarga durada segons grup d'edat (%).
Catalunya, 1r trimestre de 2017**

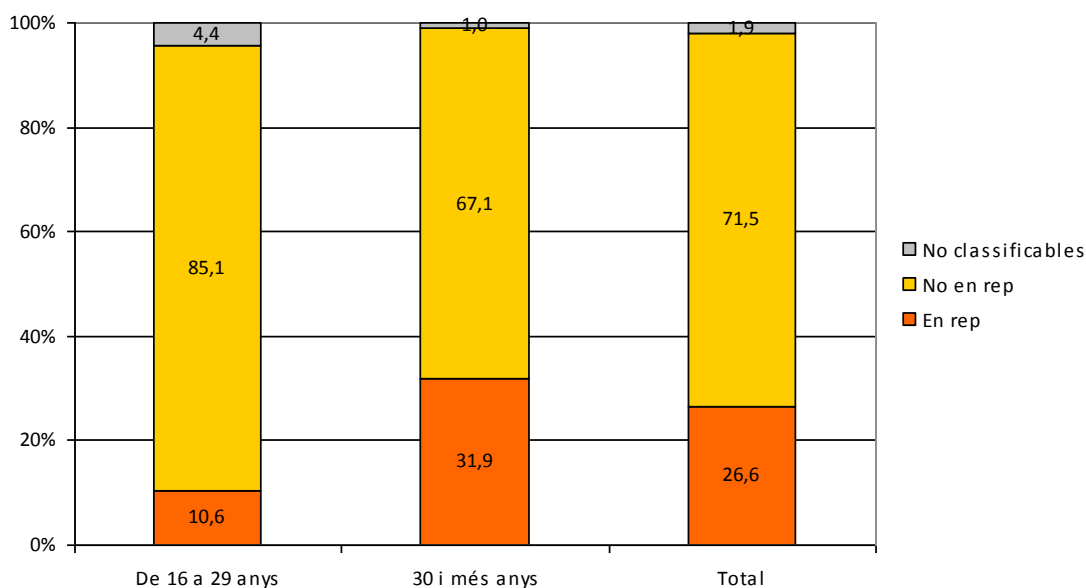

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La taxa d'atur de llarga durada quantifica el percentatge de població activa que està desocupada i busca feina des de fa un any o més. Mostra les dificultats de les persones aturades per trobar feina. És també un indicador de risc d'exclusió social. Entre la joventut, estar en situació d'atur durant un període prolongat pot tenir conseqüències al llarg de tota la trajectòria laboral de l'individu.

- Un 8,2% de la població activa jove fa més d'un any que busca feina. Fa un any, la xifra era del 10,2%, de manera que la recuperació de l'economia també està arribant als sectors més necessitats.
- Les diferències en l'atur de llarga durada entre nois i noies són menys acusades que en l'atur estàndard. En aquest cas, el diferencial entre ambdós col·lectius és d'un 1,1% favorable a les noies.
- Igualment, les diferències entre joves i no joves pràcticament desapareixen en l'atur de llarga durada

Cobertura dels subsidis i prestacions als desocupats segons grups d'edat (%). Catalunya, 1r trimestre de 2017

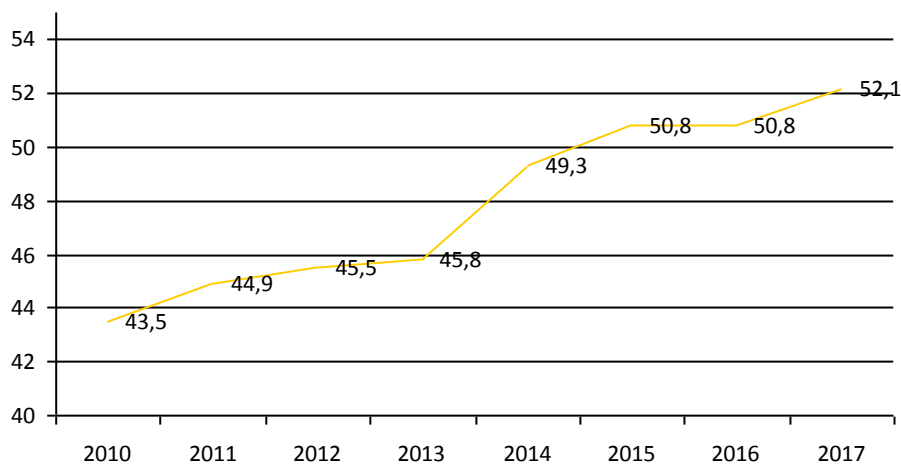

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Els subsidis o prestacions econòmiques per a les persones desocupades són una de les estratègies que adopten els estats del benestar per pal·liar el risc d'exclusió de les persones que estan a l'atur.
- En el cas del col·lectiu de joves de 16 a 29 anys, aquesta cobertura arriba només al 10,6% de les persones desocupades. Molts dels joves i de les joves que es troben en situació d'atur o bé no han cotitzat encara o ho han fet durant molt poc temps, ja sigui perquè busquen la seva primera feina o perquè han tingut feines amb contractacions precàries.
- El percentatge de gent jove a l'atur que està coberta per alguna prestació o subsidi ha disminuït dràsticament en els últims anys: l'any 2009 la cobertura se situava per sobre del 25% de joves aturats. Tot i això, la cobertura ha crescut un 1,3% respecte el darrer trimestre, però ha baixat un 0,7% respecte fa un any.
- Entre la població de més de 29 anys, la cobertura arriba al 31,9% de les persones aturades.

5. Estudis en curs

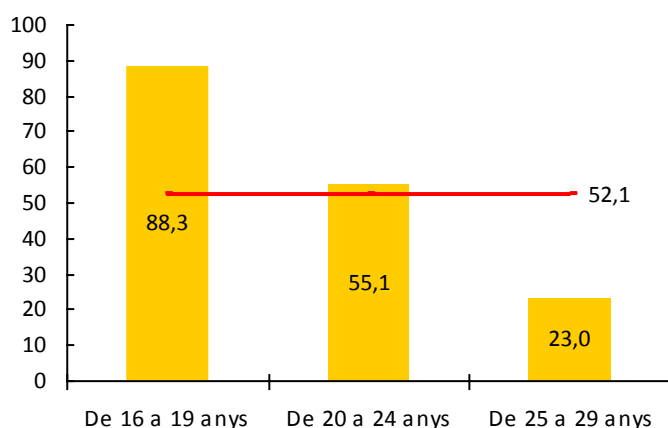
Proporció de joves que estudien (%). Catalunya, 2010-2017 (1r trimestre)

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La crisi econòmica ha reforçat una tendència que s'havia iniciat prèviament, l'augment de la població jove que estudia: la formació és percebuda com una alternativa a l'atur i com una estratègia a mig-llarg termini per posicionar-se més bé en el mercat laboral.
- Del 2010 al 2017, la proporció de joves que estudien ha passat del 43,5% al 52,1%. Semblava que amb els inicis de la recuperació econòmica aquesta tendència s'aturava, però el primer trimestre de 2017 la proporció de joves que estudien ha tornat a pujar.

Proporció de joves que estudien segons grup d'edat (%). Catalunya, 1r trimestre de 2017

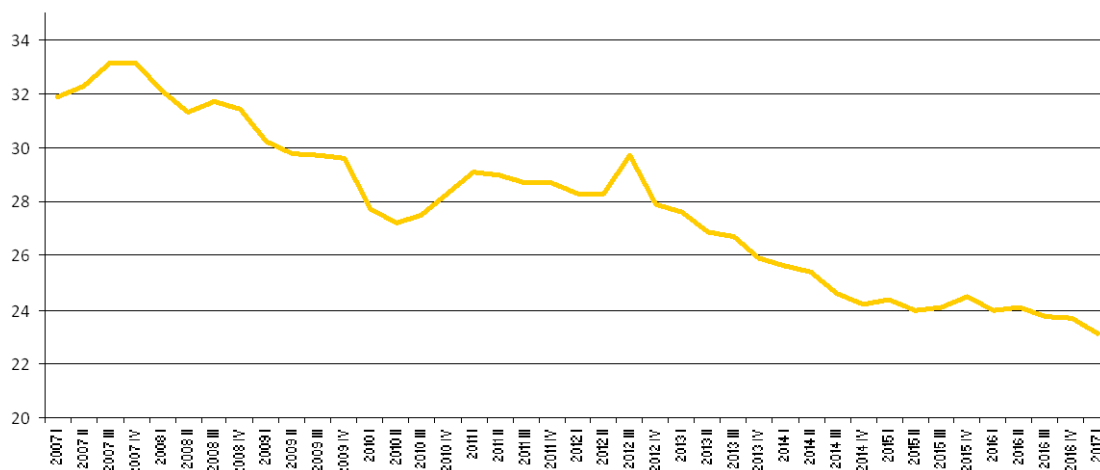

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Com és lògic, on trobem una proporció més gran de joves que estudien és en els trams d'edat més joves. L'evolució d'aquestes dades mostra que els grups d'edat més joves (aquells més afectats per l'atur) són els que, sobretot, han optat per mantenir-se o retornar al sistema educatiu.

6. Emancipació

**Evolució trimestral de la taxa d'emancipació (%).
Catalunya, 2007-2016**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El darrer trimestre, la taxa d'emancipació de les persones joves d'entre 16 i 29 anys és del 23,1%.
- La tendència des de l'inici de la crisi ha estat d'un clar descens en la taxa que es manté encara. Respecte el darrer trimestre, l'emancipació ha baixat 0,6 punts, i respecte l'any anterior, 0,9 punts. L'emancipació domiciliar de les persones joves s'ha vist dificultada per les condicions del mercat laboral i la millora en l'ocupació encara no es veu reflectida en la taxa d'emancipació.